

A HTMT HÍREI

A Vajdasági Magyar Akadémiai Tanács tudományos konferenciája

A Vajdasági Magyar Akadémiai Tanács tudományos konferenciája 2022. szeptember 24-én (szombaton), 10 órától lesz megrendezve az Újvidéki Egyetem, Magyar Tannyelvű Tanítóképző Karán (Szabadka, Strossmayer 11.). [...] A plenáris előadásokon Szajbély Mihály egyetemi tanár illetve Pajíc Mária rendkívüli egyetemi tanár ad elő, melyet a Tudósaink publikációi című program követ (Kiállítás a konferencia résztvevőinek legfrissebb kiadványaiból a díszterem mögötti aulában). [...] A konferencián mintegy két tucat kutató előadása után könyvbemutatót (Közoktatási kör(tér)kép.) és kerekasztal beszélgetést tartanak...” Forrás: VMAT.rs: [teljes cikk](#) > [teljes cikk 2](#) >

Megjelent a REGIO 2022. évi 2. száma

Megjelent a REGIO 2022. évi 2. száma, amelynek főbb tematikái: Az iskola nem sziget, illetve Székelyek az elmúlt jelenben. [...] A kritikák között olvasható Erdélyi Mátyás írása az Ordasi Ágnes által szerkesztett Egan Lajos naplója. Impériumváltások Fiumében a kormányzó helyettes szemével (1918–1920) című kötetéről. [...] Szintén ebben a rovatban található A. Gergely András Elbeszéltnél etnicitás I. Olvasatok könyvszemle helyett címmel írt olvasatai, melyben többek között ismerteti Kocsis Aranka: Magyar faluk és magyar falusiak a szlovák fővárosban. Városiasodás és etnicitás a 20. századi Pozsony szélén és Bárdi Nándor – Filep Tamás Gusztáv – Éger György szerkesztésében megjelent Magyarok Romániában. Tanulmányok az erdélyi magyarságról című műveket...” Forrás: Regiotk.hu: [teljes cikk](#) >

SZERBIA/VAJIDASÁG

A nők csaknem fele lemond a családi örökségről

Szerbiában még mindig előfordul, hogy a lánytestvérek lemondanak a szülői örökségről a fiútestvér javára. Annak ellenére, hogy az öröklési törvény szerint minden gyermeknek egyenlő joga van a szülei tulajdonához, az esetek csaknem 44 százalékában a lánytestvérek lemondanak saját részükről. Jelena Ružić a Kolubarai Kerületi Nőszövetség (ŽUKO) munkatársa a BBC-nek adott interjúban úgy nyilatkozott: “Nem mondhatjuk, hogy a törvény a nők ellen intézkedik, de a hagyomány egyértelműen erősebb a törvéynél.” Leginkább vidéken él az a sztereotípa, hogy a fiúgyermek az, aki a családi házban marad és gondoskodik a gazdaságról és a szülőkről, mivel a lánygyermek idővel férjhez megy és elhagyja a szülői házat, így a szülők vagyonának a megosztásában sem kell részt vennie. [...] A Köztársasági Geodéziai Intézet adatai szerint Szerbia területén mintegy 25 millió ingatlant tartanak nyilván. A falvakban minden hatodik ingatlan tulajdonosa nő, az ország egész területét tekintve pedig minden negyedik ingatlan van női tulajdonban...” Forrás: Szmsz.press: [teljes cikk](#) >

Újabb haladékokat kapnak az örökös egyetemisták

Azoknak az egyetemi hallgatóknak, akik 2005. szeptember 10-éig iratkoztak be a felsőoktatási intézményekbe, meg fogják hosszabbítani az egyetem elvégzésére kiszabott határidőt – fogadta el az Oktatási, Tudományos és Technológiai Fejlesztési Minisztérium javaslatát a szerb kormány...” Forrás: Vajma.info: [teljes cikk](#) >

Huszdik alkalommal zajlott Szabadkán a SISY konferencia

Huszdik alkalommal zajlik Szabadkán a SISY (Symposium on Intelligent Systems and Informatics) elnevezésű intelligens mérnöki rendszerek témájában megrendezendő konferencia a Szabadkai Műszaki Szakfőiskola és az Óbudai Egyetem szervezésében. [...] A szombatig tartó tudományos tanácskozás-sorozat csütörtöki ünnepélyes megnyitóját megelőzően Igor Fürstner, a Szabadkai Műszaki Szakfőiskola igazgatója a sajtónak nyilatkozva kiemelte, hogy a konferenciának minden alkalommal Szabadka a házigazdája, annak ellenére, azt két – egy szabadkai és egy magyarországi – intézmény szervezi. [...] Afrikát kivéve minden kontinensről jött valaki, hogy bemutassa munkáját. A megvitatásra kerülő témák pedig a technika különböző területeit ölelték fel: az információs technológiáktól kezdve a mesterséges intelligenciáig, de ezek mindegyike multidiszciplináris, vagyis az összes többi

műszaki tudományágban is nélkülözhetetlenek, így a tanácskozáson a menedzsment és a gépészet témakörében is elhangzottak előadásokat...” Forrás: Szmsz.press: [teljes cikk >](#)

Videó: Párhuzamos történetek Vajdaságból címmel tartottak szemináriumot egyetemi hallgatók részére

Párhuzamos történetek Vajdaságból címmel tartanak háromnapos német nyelven zajló szemináriumot Újvidéken, melyen három ország egyetemistái vesznek részt. [...] Újvidék multietnikus történelméről volt szó a szeminárium első napján, a hallgatók számára pedig mindenfajta interkulturális tapasztalat nagyon fontos és sokat számít – fogalmazott Király Edit egyetemi tanár. [...] A szeminárium célja a tudás átadása, és az, hogy az egyetemisták találkozhassanak és megismerkedhessenek egymással, valamint hogy meglássák, milyen vitakultúra létezik az egyes országokban, így sokat tudnak tanulni egymástól...” Forrás: Rtv.rs: [teljes cikk >](#)

Videó: Teljesen megújult a Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar épülete

Teljesen megújult a Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar épülete. Nagyobb, modernebb és felszereltebb lett, egyebek mellett tornatermet is kapott...” Forrás: Pannonrtv.com: [teljes cikk >](#)

Videó: Megkezdte munkáját az idei tanévben a Cofman Judit Matematikai Tehetségfejlesztő Iskola

A megszokott munkatervvel: matematika és fizika órákkal indult idén is a Cofman Judit Matematikai Tehetségfejlesztő Iskola. A matematikát és fizikát szerető diákok Szabadka és a környező települések minden olyan iskolájából érkeztek, ahol magyar nyelvű oktatás folyik, sőt Újvidékről és Temerinből is vannak érdeklődők, így mintegy 80 általános és középiskolás diákkal kezdődött az emelt szintű képzés a szabadkai Ivan Sarić Műszaki Középiskolában. [...] Kilenc felkészítő tanár foglalkozik a gyerekekkel minden második hét szombatján, összesen tizenegy alkalommal. Tóth Gabriella, a Cofman Judit Matematikai Tehetségfejlesztő Iskola vezetője elmondta, sok versenyre készítik fel a gyerekeket, amelyekre a rendes tanítási órákon nincs lehetőség...” Forrás: Pannonrtv.com [teljes cikk >](#)

Véget ért az Írótábor Magyarakanizsán

Három napon át az irodalomé volt a főszere Magyarakanizsán, ahol a múlt és a jelen szépen összefonódott. Szombaton délelőtt Őrzők a strázsán címmel Egy kiadó-egy író elnevezésű esemény volt az Art kávézóban, ahol friss kiadványokat mutattak be a kiadók a szerzőkkel való izgalmas beszélgetések során. [...] Pap Ágota pszichológussal a frissen megjelent könyvéről beszélgetett Beke Ottó. [...] A személyes történeteket is tartalmazó kötet mindenkinek szól, aki megpihenne, vagy jól jönne egy kis segítség az életrészek-béli megküzdés során. [...] A Forum képviselőjében Virág Gábor beszélgetett Ninkov Kovačev Olga művészettörténésszel, az MTA köztestületének külső tagjával a képzőművészeti kismonográfia sorozatról, mely hosszabb szünetet követően éledt újra és vajdasági születésű vagy kötődésű képzőművészek munkáiba enged betekintést, például Nemes Fekete Edit, Telcs Ede vagy épp Juhász Árpádéba. [...] A Vajdasági Magyar Művelődési Intézetből Gondi Martina beszélgetett Benes Lászlóval, aki az édesapja húsz évét felölelő életrésze által, a zentai évekre koncentrálni írt meg apja emlékezetét...” Forrás: Magyarorszo.rs: [teljes cikk >](#)

Videó: A művészeti függetlenség kérdéseiről beszélgetek az Autónia portál Észverés c. műsorában

A művészeti függetlenség kérdéseiről beszélgetett az Autónia portál Észverés című műsorának hatvankilencedik adásában Nagy Karina színművésznő, a Kurbli Filmklub társszervezője, Gombos Dániel színművész, a Tanyaszínház vezetője és Pressburger Csaba, az adás szerkesztő-műsorvezetője. Az adás címével kapcsolatban Pressburger elmondta: a „sztalker” itt nem zavarosban halászó kalandorokat jelent, hanem olyan személyeket, akiket a szabadság vágya hajt a világ megismerésére, felfedezésére a művészet által. Ám ahhoz, hogy ez a „sztalkerség” ne magányos tevékenység legyen, szükség van némi fufangra, leleményességre, kompromisszumkészségre is. [...] Gombos Dániel a finanszírozás kérdéseit kapcsán elmondta, nem ismer olyan példát, amely azt mutatná, hogy egy színházi formációt csak a közönség finanszírozni tudna...” Forrás: Szmsz.press: [teljes cikk >](#)

Muzslyán bemutatták Borsi Ferenc könyvét

Rendhagyó könyvbemutató volt Muzslyán, amely keretében a Borsi Ferenc összeállításában megjelent A muzslai falu végén szól a muzsika című kötetet népszerűsítette a szerző. A könyvbe Lele József citerás dallamai kerültek, mégpedig 58 dal, amelyek őrzik az egyedi citerajáték, az ún. sántaciterázás elemeit is. A dallamok leírása mellett a kották kerültek a könyvbe, amely nemcsak a helybelieknek, vagy a közép-bánátiaknak jelent igazi népzenei kincset, de a Kárpát-medencei népművészetnek is egy színtöltő...” Forrás: Vajma.info: [teljes cikk >](#)

Kegyeletadás a katonasíroknál

A nagybecskereki katolikus temetőben megkoszorúzták az első világháborúban elesett katonák emlékhelyét, a felújított keresztnél és Magyarország kormányának a támogatásával tavaly felállított négy emléktáblánál. [...] A katonasírok történetét Csömöre Zoltán, nagykikindai történész kutatta fel. A császári és királyi tartalékkórház halotti anyakönyveiben 522 elhunyt katona nevét írták fel, és ezeknek a katonáknak a fele a nagybecskereki római katolikus temető katonai parcelláján lett eltemetve. A monarchia különböző részeitől származtak...” Forrás: Pannonrtv.com: [teljes cikk >](#)

Átadták a Magyar Művészeti Akadémia elismeréseit: Dormán László és László Sándor a díjazottak között

Átadták a Magyar Művészeti Akadémia (MMA) tagozati díjait hétfőn a Pesti Vigadóban, a köztestület székházában. Az elismerést kilenc kategóriában tizennyolc alkotónak ítelték oda. [...] Az iparművészeti és tervezőművészeti tagozat egyik díját Dormán László vajdasági származású, Magyarországon élő fotó- és tervezőművész kapta, aki alapításától kezdve fotósa volt az Újvidéki Színháznak és mintegy 250 ezer felvételt készített... [...] A színházművészeti díjak egyik [...] díjazottja László Sándor vajdasági színművész, akinek rendezői munkáival Szabadkán, Veszprémben, Temesváron és Zalaegerszegen is találkozhatott a közönség, emellett színészpédagógusi munkássága is jelentős...” Forrás: Vajma.info: [teljes cikk >](#)

ROMÁNIA/ERDÉLY

Tartanak Ursula von der Leyentől, ezért kívárnak a nemzeti régiós kezdeményezés benyújtásával Izsák Balázsék

A Székely Nemzeti Tanács (SZNT) nem szeretné, hogy az Ursula von der Leyen vezette Európai Bizottság lesöpörje az asztalról a nemzeti régiókért indított, és 1,2 millió polgár által támogatott európai polgári kezdeményezését, ezért kívár a dokumentum benyújtásával – jelentette ki Izsák Balázs SZNT-elnök kedd délutáni sepsiszentgyörgyi sajtótájékoztatóján...” Forrás: Transtex.ro: [teljes cikk >](#)

Az egyetemi duális képzésről fogadott el sürgősségi rendeletet a kormány

Elfogadta szerdán a kormány a duális képzés egyetemi szintre való kiterjesztéséhez szükséges jogi keretet, írja az Agerpres. A sürgősségi kormányrendelet a 2011/1-es tanügyi törvényt módosítja és egészíti ki. Az új változat értelmében az akkreditált felsőoktatási intézmények duális képzést szervezhetnek gazdasági szereplőkkel együttműködve. [...] A duális képzésben részt vevő gazdasági szereplők ösztöndíjakban részesítik a diákokat; ezen ösztöndíjaknak meg kell ütniük az egyetemi oktatásban alkalmazott, közpénzekből biztosított ösztöndíjak szintjét. Ennek fejében adókedvezményekben részesülnek...” Forrás: Transtex.ro: [teljes cikk >](#)

Vélemény: A Securitate „láthatatlan hőseinek” emeltek emlékművet Pitești-en

Szerdán avatták fel az egykori titkosszolgálat, a Securitate „hőseinek” szentelt emlékművet a pitești-i Hősök temetőjében, éppen abban a városban, ahol a Ceaușescu-rezsim politikai rendőrségének a legnagyobb visszaélései történtek. Az avatást a Román Hírszerző Szolgálat Tartalékos és Nyugdíjas Katonai Személyzeti Szövetsége (ACMRR-SRI) szervezte, amelynek elnöke Dumitru Șovar, egykori securitatés tiszt és az Argeș megyei SRI jelenlegi vezetője. [...] Óriási a különbség aközött, hogy a diktatúra fenntartásában kulcsszerepet játszó terrorszervezet ősz halántékú, nyugalmazott tagjai néha összeülnek, és egy-két feles mellett felidézik a daliás időköt, és aközött, hogy egyenesen emlékművet állítsanak mindazoknak, akik a Szekuritáté tagjaként aktívan segítettek a kommunisták rémuralmának meghosszabbításába...” Forrás: Kronikaonline.ro: [teljes cikk >](#) [teljes cikk 2 >](#)

Politikum: Dől a párt pénz a sajtóba

Veszélyben van Romániában a sajtószabadság, mert bár a különböző hírportálok és hírtévék nem ismerik el, komoly összegeket kapnak a politikai pártoktól, azzal a céllal, hogy pozitív színben tüntessék fel őket a közönségük előtt. Mindez azonban úgy történik, hogy az olvasóknak fogalmuk sincs, hogy gyakorlatilag propagandaanyagot olvasnak vagy látnak, mert nincs reklámként feltüntetve a vonatkozó cikk vagy tévés produkció. [...] 31-re bővült a fideszes kötődésű Erdélyi Médiatér Egyesület termékeinek a száma a Székely Hírmondó bekebelezésével...” Forrás: Transtex.ro: [teljes cikk >](#) [teljes cikk 2 >](#)

Riport: Romániában a rendszerváltás óta bezárt a könyvtárak csaknem fele

Az országos statisztikai intézettől (INS) származó adatok szerint a rendszerváltás óta eltelt három évtizedben – 1995 és 1996 kivételével, amikor 277 új könyvtárat alapítottak – minden évben könyvtárak százait számolták fel Romániában, ahol 1990-ben még 16 665 ilyen intézmény létezett. Az országban jelenleg már csak 8458 nemzeti, egyetemi, szakosodott, iskolai, magán- vagy közkönyvtár működik, írta az MTI a Digi24.ro hírportál összeállítására alapján. [...] A 19 millió lakosú Romániában tavaly 2,1 millió

ember kölcsönzött ki könyvet, vagy más kiadványt a könyvtáráktól. A romániai könyvtáraknak 2019-ben még 3,1 millió rendszeres látogatójuk volt, egymillió olvasót tehát a világjárvány idején veszítettek el. [...] Székelyföldi vidéki és városi könyvtárakat kerestünk meg, hogy megnézzük, mi áll a mellbevágó statisztikai adat mögött, közben az is kiderült, hogy mi a népszerű olvasóközpontok titka. [...] Nicolae Ciucă miniszterelnök az Évente egy könyvet minden diáknak elnevezésű program beindítását javasolta azon a találkozón, amelyet hétfőn a Victoria-palotában tartott kiadókkal, könyvtárosokkal és kulturális személyiségekkel az olvasás népszerűsítéséről...” Forrás: Transtex.ro: [teljes cikk >](#) [teljes cikk 2 >](#) [teljes cikk 3 >](#)

A marosvásárhelyi katolikus líceum újraalapítása körüli viták miatt lemondott a főtanfelügyelő-helyettes

Tizennyolc év után lemondott Maros megyei főtanfelügyelő-helyettesi tisztségéről Illés Ildikó. A volt főtanfelügyelő helyettést több támadás érte az elmúlt hetekben, miután kiderült, hogy a Maros Megyei Tanfelügyelőség kedvezőtlenül véleményezte a katolikus gimnázium újbóli létrehozását. [...] A döntést a tanfelügyelőség igazgatótanácsának 11 tagja egyhangú szavazással hozta meg, amelynek összetétele a következő volt...” Forrás: Transtex.ro: [teljes cikk >](#) [teljes cikk 2 >](#)

Kutatás készült arról, hogy mekkora a papi foglalkozás presztízse Erdélyben

Az erdélyi magyar népességre reprezentatív kérdőíves kutatás keretében vizsgálta ez év júniusában a papi foglalkozás társadalmi percepcióját a Valláskutató Intézet. [...] Hét felsorolt foglalkozási csoportra vonatkozóan kérdezték meg, hogy az azokhoz tartozókat mennyire tekintik az emberek műveltnek, hasznosnak, megbecsültnek, illetve mit gondolnak, mennyire keresnek jól. [...] A felsorolt foglalkozási csoportok közül a lelkészeket tekintik a legműveltebbeknek, őket követik az iskolaigazgatók és az orvosok, majd kicsit leszakadva a polgármesterek és a vállalkozók. Hasznosság tekintetében az orvos kerül első helyre, [...] konkrétan a társadalmi presztízst kifejező „megbecsültség” tekintetében a lelkészek szintén első helyen találhatók, osztozva e pozícióban az orvosokkal. [...] Úgy tűnik tehát, hogy miközben a rendszerváltást követően tovább szekularizálódó Magyarországon a papi foglalkozás „kikerült a leginkább megbecsült foglalkozások közül”, Erdélyben ez nem így történt. [...] vonják le a következtetést...” Forrás: Transtex.ro: [teljes cikk >](#)

Nemi sztereotípiák miatt hátrányban a nők a reál tudományok világában

Matematikát tanult Matekovits Hajnalka, kémiai kutatómunkában vett részt Sógor Csilla, az MTA köztestületének külső tagja. [...] Képességeknek nincsenek híján, az esélyegyenlőségnek annál inkább: azért nehezebb a lányoknak reál tudományokban jeleskedni, pl. matematikában brillirozni, mert az általános nemi sztereotípiák szerint ők gyengébbek számtanból, eredendően képtelenek megérteni ezt a tudományt. Erre a megállapításra jutott száznál több ország nemzetközi tanulói teljesítménymérési eredményei alapján az UNICEF, amely azt az aggasztó tendenciát is észlelte, miszerint ez a hátrányos megkülönböztetés világviszonylatban erősödni látszik. [...] Neme miatt nem tapasztalt hátrányos bánásmódot Sógor Csilla vegyész, a Babeş–Bolyai Tudományegyetem tanára. Sokkal inkább a nagy család és a munka összeegyeztetése jelentett számára kihívást...” Forrás: Szabadság.ro: [teljes cikk >](#)

Beszélgetés Kubassek János geográfussal, a Magyar Földrajzi Múzeum igazgatójával

Májusban, a háromszéki gyökerekkel is rendelkező Balázs Dénes földrajzkutató munkásságát bemutató vándorkiállítás apropóján járt Sepsiszentgyörgyön Kubassek János geográfus. Az érdi Magyar Földrajzi Múzeum eddigi egyetlen igazgatójával a barlangkutatás tárgyi körülményeiről, Közép-Európa egyetlen földrajzi múzeumának kialakulásáról és az „ellopott” idő visszaszolgáltatásáról is beszélgettünk. [...] Meglehetősen hamar eldőlt, hogy történelemmel és földrajzzal szeretnék foglalkozni. Az első meghatározó olvasmányélményem ebben a műfajban a részben háromszéki, kászoni származású földrajztudós, Balázs Dénes Hajóstopppal az indonéz szigetvilágban című könyve volt. Tizenkét éves voltam akkor, és nagyon megragadott engem a távoli világrészekben tett kutatóutak érdekessége, izgalma, leírhatatlan varázs sugárzott a könyvből...” Forrás: 3szek.ro: [teljes cikk >](#)

Folytatják az újszentannai Avar-domb feltárását

Méreteinél és leletgazdagságánál fogva, valamint történettudományi szempontból is az egyik legjelentősebb lelőhely az újszentannai Avar-domb, amelynek feltárását idén folytatták a helyi önkormányzat, az Arad Megyei Tanács, az Arad Megyei Múzeumegyüttes és a kulturális minisztérium együttműködésében. A megyeszékhelytől mintegy 25 kilométerre fekvő, egykor sváb többségű városban az 1960-as években bukkantak egy földvár maradványaira, aminek a szakszerű feltárását 2008-ban kezdték meg – emlékeztetett a múzeum szeptemberi közleményében. [...] Mostanra mintegy 130 hektárnyi területet tártak fel, az archeológusok szerint Kr. e. 1500 körül virágzó település lehetett ott, amely ugyancsak i. e. 1300 körül elszenvedte az első megsemmisítő támadást. [...] A ritka bőséget jelzik a helyszínen talált arany és bronz műtárgyak, egyiptomi és mezopotámiai üvegyöngyök, a mai Csehország területéről származó grafitmaradványok...” Forrás: Maszol.ro: [teljes cikk >](#)

Rendkívül jó állapotú humanista könyvtárat tártak fel Medgyesen

Több mint ezer éves dokumentumot is tartalmaz a medgyesi Szent Margit evangélikus templom padlásán őrzött könyv- és iratgyűjtemény, amelyet a Babeş-Bolyai Tudományegyetem munkatársaiból és hallgatóiból álló csapat kezdett kutatni. A kutatócsapatot vezető Adinel Dincă történész az Agerpresnek elmondta, hogy nem érte őket teljesen váratlanul a felfedezés, a 19. századi szövegekben ugyanis volt utalás a templom tornyában őrzött könyvgyűjteményre, de arra nem számítottak, hogy 50 kötetnél több kerülhet elő. Ehhez képest több mint 150 nyomtatványt és további iratokat is felfedeztek. [...] A könyv- és iratgyűjteményt két éves, a tervek szerint 2023-ban záruló kutatási projekt keretében dolgozzák fel, amelynek címe Az írás és az olvasás kultúrája Medgyesen a 14. és a 16. század között. [...] Bándi András, a Romániai Evangélikus-Lutheránus Egyház levéltárosa szerint [...] a medgyesi könyvtár azzal emelkedik ki, hogy 1948-ban nem államosították, így nem keveredett össze más gyűjteménnyel...” Forrás: Transtelex.ro: [teljes cikk >](#)

Magyar állami kitüntetések adtak át Kolozsváron

Magyarország köztársasági elnöke, Novák Katalin által adományozott Magyar Arany Érdemkereszt és Magyar Érdemrend Lovagkeresztje kitüntetések adtak át Grezsa Csaba főkonzul a Vallásszabadság Házában 2022. szeptember 9-én. Magyar Arany Érdemkereszt kitüntetés vehetett át Koós Ferenc József, villamos- és hangmérnök, a Babeş-Bolyai Tudományegyetem Színház és Film Kara Magyar Színházi Intézetének oktatója. Kitüntetés kapott Kovács Kuruc János helytörténész, Szilágy megye új monográfiájának szerzője, valamint Péter István református lelkész, a kolozsvári Babeş-Bolyai Tudományegyetem Református Tanárképző és Zeneművészeti Karának intézetigazgatója, egyetemi adjunktusa. Magyar Érdemrend Lovagkeresztje kitüntetés vehetett át Bakk Miklós mérnök, az MTA köztestületének külső tagja, politológus, szerkesztő, a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem Kolozsvári Karának egyetemi docense és Kovács Kiss Gyöngy történész, az MTA külső köztestületének tagja, a Korunk című kolozsvári folyóirat főszerkesztője...” Forrás: Szabadság.ro: [teljes cikk >](#)

Interjú: Ferenczes István Kossuth-díjas költő, író

Szerteágazó irodalomteremtői tevékenységéért magyar állami kitüntetés vehetett át Csíkszeredában Ferenczes István. A Kossuth-díjas költő, író a Krónika megkeresésére elmondta, bár természetesen örül az újabb elismerésnek, de a díjaktól nem lett sem jobb, sem rosszabb író, és egy alkotó tulajdonképpen sohasem lehet elégedett önmagával. [...] A 100 kötetes Székely Könyvtár sorozat elindítója, számos verses és prózakötet szerzője is Ferenczes, aki a Sepsiszentgyörgyön csödbe jutott csángó újság, a kétnyelvű Moldvai Magyarság kiadását-szerkesztését is magára vállalta. [...] Arra is kitért, hogy most októberben lesz 25 éve, hogy elindították a Székelyföld folyóiratot. „Negyedszázados a lap, a megalapítás nem volt könnyű harc, mert rengeteg nehézséggel és ellendrukkerrel kellett megküzdeni, de sikerült...” Forrás: Kronikaonline.ro: [teljes cikk >](#)

Bocskay Vince és Bakos Attila kapta idén a Szervátiusz Jenő-díjat

Bocskay Vince szovátai szobrászművész és Bakos Attila író, filozófus, költő kapta idén a Szervátiusz Jenő-díjat – tájékoztatta Szervátiusz Klára, a Szervátiusz Alapítvány elnöke az MTI-t. Bocskay Vince szovátai szobrászművész a nemzeti kultúra gyökereit is felmutató magas színvonalú művészeti munkájáért, a keresztény magyarság nagy történelmi alakjainak megformálásáért kapta a díjat – hangsúlyozta Szervátiusz Klára. [...] Bakos Attila író, költő, filozófust méltatva Szervátiusz Klára elmondta, hogy ritka keleti dokumentumok nyomán, Kőrösi Csoma Sándor mai utódjaként megírta a magyarság háromkötetes történetét, új alapokra helyezve a magyarok eredetét és szellemiségét. A magyar őstörténetet tíz év alatt három kötetben foglalta össze – hangsúlyozta...” Forrás: Szabadság.ro: [teljes cikk >](#)

UKRAJNA/KÁRPÁTALJA

Együttműködési megállapodást kötött a Rákóczi-főiskola és a Kijevi Jogi Egyetem

A II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskolán tett látogatást a Kijevi Jogi Egyetem küldöttsége. A Jurij Bosickij rektor által vezetett delegáció látogatásának célja a két intézmény közötti kapcsolatok fejlesztése volt, melynek keretében tudományos, oktatási és kulturális együttműködésről szóló keretegyezményt írtak alá. A dokumentumokat Cserniczkó István, a Rákóczi-főiskola rektora, Orosz Ildikó az intézmény elnöke és Jurij Bosickij rektor látta el kézjegyével...” Forrás: Karpataljalap.net: [teljes cikk >](#)

Átadták az Erdélyi Béla Emlék- és Alkotóházat Munkácson

A magyar kormány támogatásával, [...] megvásárolták, felújították, és szeptember 19-én át is adták Erdélyi Béla festőművész családi házát, amely a Munkácsi-várhegy tövében, a Munkács városhoz tartozó Várpalánkán található. Az épületben a család eredeti bútorai mellett az ott talált korabeli grafikák, skiccek, fényképek és levelek, valamint Erdélyi Béla ismert festményeiről készült reprodukciók lettek kiállítva. A házról annak korábbi tulajdonosát, Villásek Tibor festőművészt kérdeztük, aki elmondta, hogy

dédszülei vásárolták 1918-ban, és ott nevelték fel 11 gyermeküket, közöttük Erdélyi Bélát és annak ugyancsak festőművész öccsét, Erdélyi Jánost, Tibor nagyapját, akitől édesanyja, majd ő örökölte a házat. [...] Bacskai József ungvári magyar főkonzul avatóbeszédében elmondta: „Hatvanhét évvel ezelőtt, szeptember 19-én hunyt el Erdélyi Béla, Kárpátalja talán máig legjelentősebb, legismertebb, európai híru festőművésze. [...] Az eseményen a kárpátaljai képzőművészeti élet számos képviselője megjelent...”
Forrás: Karpataljalap.net: [teljes cikk >](#)

Kötet: Közösségek rejtett kapcsolatai és a kinetikus iskolarajz (KSD)

Megjelent Berghauer-Olasz Emőke: *Közösségek rejtett kapcsolatai és a kinetikus iskolarajz (KSD) – A módszer és alkalmazási lehetőségei* című kötete Beregszász–Ungvár, 2022. [...] Az iskolások életében különösen meghatározó szerepet tölt be a társak jelenléte, így többek között a csoportokba szerveződés körülményei, a társas alakzatokban betöltött szerepek, valamint a baráti kapcsolatok nyomán átélt élmények, emlékek is kardinális töltéssel bírnak. Jelen monográfia (a szerző sikeresen megvédett doktori disszertációjának bővített változata) elsődleges célja, hogy a témát tárgyaló és ahhoz szorosan kapcsolódó nemzetközi szakirodalom feldolgozásán és az empirikus vizsgálat elemzésén alapulva kiemelt figyelmet szenteljen a kinetikus iskolarajz mint társas kapcsolatok lehetséges feltáró módszerére és mentálhigiénés alkalmazási lehetőségeire. Különösen fontos feladat a módszer, valamint az originális és újszerű vizsgálat eredményeinek beágyazása az ukrainai pszichológiai szakirodalomba, mely a kutatási témát tekintve érintetlen területnek bizonyult...” Forrás: Karpatalja.ma: [teljes cikk >](#)

Riport: Mi lesz veled, tiszaujhelyi magyar iskolai tagozat?

Minden kárpátaljai magyar falusi, illetve városi közösség számára létfontosságú, hogy településén legyen anyanyelvű iskola, esetleg több is, vagy iskolai tagozat [...] és a vegyes lakosságú Tiszaujhelyen sincs ez másképp. A község általános iskolájában ukrán és magyar tagozat is működik, ám az utóbbiban ki-kimaradnak osztályok, mivel korábban nemegyszer megesett, hogy nem akadt elég magyar szülő, aki a gyermekét a magyar első osztályba íratta volna, így jelenleg nincs magyar 6. és 9. osztály. [...] A múlt tanévben még mind a négy elemi osztály működött, most viszont csak 3. és 4. osztályunk van – magyarázza Harangozó Marianna, a negyedikesek tanítónője. A tavalyi elsősöket, akik idén mentek volna 2. osztályba, még a nyár folyamán kivették az iskolából a külföldre távozó szüleik. [...] Az utóbbi években pedig ukrán családok települtek be ide a hegyvidékről – fűzi hozzá Csala Renáta, a 3. osztály tanítónője...” Forrás: Karpataljalap.net: [teljes cikk >](#)

Az Ómagyar Mária-siralom megtalálásának 100. évfordulójára emlékezve

Az Ómagyar Mária-siralom a legkorábbi ismert magyar nyelvű vers, második legkorábbi nyelvemlékünk, melyet 1922-ben fedeztek fel egy latin prédikációkat tartalmazó kézirat, a Leuveni kódex 134. lapján. Megtálalásának századik évfordulója alkalmából a Beregszászi Keresztény Értelmiségiek Szövetsége (BKÉSZ) előadást tartott Beregszászban, a Pásztor Ferenc Községi és Zarándokházban szeptember 7-én. A rendezvény fő előadója Kész Margit, az MTA köztestületének külső tagja volt, a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Filológia Tanszékének docense. Előadásában az Ómagyar Mária-siralom értelmezése és vallási jelentősége mellett szorosan kitért annak nyelvezetére és írásmódjára, hiszen – mint azt az előadásából megtudhattuk – alapmotívumai még napjainkban is sok helyen megjelennek Kárpátalján is, az egyszerű emberek ajkán élő archaikus imádságokban, illetve döccenő helyesírással még írásban is... [...] A rendezvény folytatásában minden jelenlévőnek lehetősége volt meghallgatni az Ómagyar Mária-siralom teljes szövegét – részben az eredeti hangzásban, részben pedig mai átírásban – Gogola Anna és Gogola Éva előadásában...” Forrás: Karpataljalap.net: [teljes cikk >](#)

Videó: Sütő Miklós festőművész kiállítása Ungváron

Életszerű, csendesen folydogáló patakokban és a Kárpátok bércében gyönyörködhetnek mindazok, akik ellátogattak Sütő Miklós, elismert kárpátaljai festőművész legutóbbi kiállítására. A tárlatnak Magyarország Ungvári Főkonzulátusa adott otthont. Sütő Miklós első önálló kiállítása 20 éves korában, Munkácson volt. Főként tájképeket fest, de szívesen kísérletezik absztrakt alkotások készítésével is...” Forrás: Karpatin.ua: [teljes cikk >](#)

Kitüntetések adtak át a Perényi Kultúrkúriában

Novák Katalin, Magyarország köztársasági elnöke magas állami kitüntetések adományozott hét kárpátaljai magyar számára. Az elismeréseket ünnepélyes keretek között a beregardói Perényi Kultúrkúriában adták át a két kárpátaljai magyar külképviselet közös szervezésében. Bacskai József ungvári magyar főkonzul méltó helyszínek nevezte a gyönyörűen felújított beregardói Perényi-kúriát, ahol immár második éve adják át az augusztus 20-i nemzeti ünnep alkalmából odaítélt magyar állami kitüntetések az arra érdemesült kárpátaljai személyiségeknek. Az idei hét kitüntetett mind rászolgált az elismerésre, mind a heten csodálatos emberek, akiknek jelenleg nagyon nehéz körülmények között kell itt, Kárpátalján helytállniuk – fogalmazott a főkonzul, majd átadta a kitüntetések...” Forrás: Karpatinfo.net: [teljes cikk >](#)

Múltidéző: Hrabár Sándor és a rétihéják Kárpátalján

Hrabár Sándor, magyar gimnáziumi tanár, természettudós, zoológus, festőművész Budapesten született 1883. augusztus 17-én. Ungváron szerzett érettségi bizonyítványt 1902-ben. [...] 1903-ban kezdte madártani munkásságát, amikor az uráli bagoly fészkeléséről írt. 1911-től helyettes, 1914-től rendes tanára az ungvári királyi katolikus főgimnáziumnak. [...] Hrabár Sándor volt az első ornitológus, aki alaposabban megvizsgálta Kárpátalja madárfajait. Munkáiban több mint 200 madárfaj kárpátaljai előfordulásáról közölt adatokat. Főként a ragadozó madarakat kutatta. A Magyar Madártani Központ második héjasas (Hieraa'etus fasciatus) példányát is neki köszönhettem..." Forrás: Karpatalja.ma: [teljes cikk >](#)

AUSZTRIA

A legjobb bécsi egyetemek között a CEU

A Közép-Európa Egyetem honlapján megjelent közlemény szerint a U-Multirank nemzetközi egyetemi rangsor a CEU-t a 3. helyre sorolta Ausztria 26 egyeteme közül. [...] A 2020/2021-es tanév első alapszakos évfolyam hallgatói már kizárólag Bécsben kezdték meg tanulmányaikat. [...] A Quellenstrassén lévő kampusz 2025-ig szolgál a CEU átmeneti otthonaként, 2025 után várható, hogy az egyetem a végleges helyére költözik a fővárosban..." Forrás: Volksgruppen.at: [teljes cikk >](#)

Miniszteri látogatás a pedagógiai főiskolán

Martin Polaschek oktatási miniszter látogatotta meg csütörtökön a Burgenlandi Privát Pedagógiai Főiskolát Kismartonban. Bicsár Andrea a Burgenlandi Privát Pedagógiai Főiskola docense, az intézmény többnyelvűségi központjának vezetője: [...] A Burgenlandi Privát Pedagógiai Főiskola hallgatói az alapképzés során egy speciális, „többnyelvűség és az interkulturális tanulás“ című témát is választhatnak. Két felsőfokú szakképzést is kínál a főiskola és ezek egyike a magyar nyelv tanítására vonatkozik. [...] „Büszkeséggel tölt el minket, hogy ebben a félévben kifejezetten sokan kezdték el az imént említett specifikációt és ezzel együtt a magyart illetve a horvátot. Mondhatom, hogy 50-60 százalékos növekedést értünk el a hallgatók esetében..." Forrás: Volksgruppen.at: [teljes cikk >](#)

Podcast: Könyvbemutató Peresztegen

Szombaton a Győr-Moson-Sopron megyei Peresztegen mutatták be Deák Ernő, Extra Hungariam – Útkeresés a jövőbe című legutóbb megjelent könyvét. A peresztegi születésű bécsi magyar történész, a Bécsi Napló főszerkesztője, az MTK EB tagja az életművét foglalta össze a kötetben. [...] Deák Ernő elmondta, hogy az elmúlt 50 év írásait gyűjtötte össze egy kötetben. Az Extra Hungariam cím arra utal, hogy az anyaországon kívül is létezik „magyar élet“. Az Útkeresés a jövőbe alcím pedig egy közösségből kiszakadt, külföldre távozott fiatalember útkereséséről szól. A könyvben szereplő történetek mind Magyarország határain kívül, magyarokkal történt események..." Forrás: Volksgruppen.at: [teljes cikk >](#)

Kötet: „Régi Pulya“ német kiadásban

Német nyelven is megjelent Karal Viola és Frigyes kötete, mely Közép- és Felsőpulya 100 éves történetét öleli fel és meséli el rövid történetekkel, anekdotákkal és rajzokkal. A „Das alte Pullendorf“ című könyv bemutatóját és a vele egybekötött kiállítás megnyitóját szeptember 16-án, tartották a felsőpulyai Tanácsházán. [...] A férjem [...] még a pulyai magyar tájszólást beszélte. Én leírtam ezeket a történeteket, a régi paraszti életről, a falusi közösségekről, a híres-hírhedt emberekről, mint az öreg „Kilencről“, vagy a Rohoncycsaládról“, mondta Karal Viola. [...] A magyar kiadás 2021-ben a „100 év Burgenland“ emlékévként jelent meg. „Sajnos sok pulyai magyar már nem tud magyarul olvasni. Érdekelte őket a könyv, mert sok rajzon magukat vagy házukat is felfedezték, de ugye nem tudták elolvasni. De a német nyelvű ismerősök, tanárok is mondták, hogy érdemes lenne németül is kiadni“, tette hozzá Karal Viola..." Forrás: Volksgruppen.at: [teljes cikk >](#)

Előadás: Burgenland a nemzetközi diplomáciában

Szeptember 22-én, csütörtökön 18 órakor a kismartoni Tartományi Múzeumban „Burgenland a nemzetközi diplomácia fókuszában“ címmel Tóth Imre soproni történész tart előadást. A soproni történész előadásában Burgenland létrejöttével, az 1918 utáni időkkel foglalkozik, „legfőképpen azzal, hogy miért került be a térség, ahol élünk a nemzetközi diplomáciai körforgásba és ennek milyen jelentősége volt az 1920-as években“. [...] Nyugat-Magyarország történetéről Tóth Imre soproni múzeumigazgatónak és történésznek két évvel ezelőtt jelent „Két Anschluss között. Nyugat-Magyarország és Burgenland Wilsontól Hitlerig“ című könyve..." Forrás: Volksgruppen.at: [teljes cikk >](#)

Kiállítás: HUNcsodák válogatása és iskolai beiratkozás

Szeptember 17-én, szombaton egy Hungarikum napra várta az érdeklődőket az Ausztriai Magyar Szervezetek Kerekasztala. Az egész napos rendezvényen a Hungarikumokhoz kapcsolódóan játékok, kézműves foglalkozások, előadások, zenei bemutatók szerepeltek a programban. Az eseményen megannyi hungarikumot is kiállítottak. [...] Az AMAPED pedagógusai a Bóbita teremben a legkisebbeket társasjátékokkal, népmese vetítéssel várták, de az új iskolaévrre való beiratkozás is ezen a napon zajlott. „Az érdeklődés – úgy vettük észre – töretlen, és nagyon örülünk, hogy ismét a 300-as létszámot fogja megközelíteni induláskor a beíratott gyermekek száma” – tette hozzá Mentsik Szilvia, aki egyben az AMAPED vezetője is...” Forrás: Volksgruppen.at: [teljes cikk >](#)

Videó: „Adj’ Isten, magyarok!”

Magyar nyelvű televíziós magazinműsorunkkal egy évben hat alkalommal jelentkezőnk az ORF 2-es tv-csatornán. Adásainkban beszámolunk a burgenlandi és bécsi magyarság aktuális közéleti, kulturális, vallási eseményeiről, és bemutatjuk a népcsoporti élet fontos szereplőit. Szeptember 11-i adásunkban a bécsi Ringturmban látható kiállítást járjuk be...” Forrás: Volksgruppen.at: [teljes cikk >](#)

Ünnepelt a Kétnyelvű Gimnázium Felsőőrben

30 éve, 1992. szeptember 9-én, 9 órakor nyílt meg hivatalosan a Felsőőri Kétnyelvű Szövetségi Gimnázium – az első, és mindeddig egyetlen olyan gimnázium az országban, ahol a magyar és a horvát nemcsak tanulható nyelv, hanem az oktatás nyelve is. A jubileumot szeptember 9-én színes programmal ünnepelték Felsőőrben. [...] Az eseményen felszólalt Martin Polaschek oktatási miniszter, Martin Zsivkovits, a gimnázium alapító igazgatója és Nagy Andor, Magyarország bécsi nagykövete. [...] Somogyi Attila a Magyar Népcsoporttanács elnöke az alkalmat megragadva írásos kérelmet nyújtott át az oktatásügyi miniszternek a magyar nyelvoktatás országos bővítésével kapcsolatban. A levélben szerepel a bécsi magyar oktatás ügye, a Felsőőri Kétnyelvű Szövetségi Gimnázium már régen eltervezett kiépítésének ügye, a magyar népcsoport felnőttoktatásának ügye, továbbá a felsorolásban szerepel a magyar nyelvoktatás bevezetésének kérelme a bécsi népiskolákban is...” Forrás: Volksgruppen.at: [teljes cikk >](#) [teljes cikk 2 >](#)

SZLOVÉNIA/MURAVIDÉK

Podcast: 18. soros ülését tartotta a Lendva Községi MNÖK Tanácsa

A Lendva Községi Magyar Nemzeti Önkormányzati Közösség Tanácsa hétfőn este megtartott ülésén megvitatta és elfogadta az általa alapított Euromur Kft. tavalyi zárszámadását, valamint az idei és a jövő évi munkatervét. A tanácstagok pozitívan véleményezték az egyes és a kettes számú lendvai, valamint a Göntérházi Kétnyelvű Általános Iskola idei tanévre vonatkozó nemzetiségi programját. Az ülésen pozitív véleményt kapott a Lendvai Könyvtár és Kulturális Központ igazgatói munkakörére pályázó Zágorec-Csuka Judit programja is...” Forrás: Nepujtag.net: [teljes cikk >](#) [teljes cikk 2 >](#)

Október végén érkezik a Domonkosfáról készülő háromrészes monográfia első kötete

Hétfő este tartotta ülését Sal Község Magyar Nemzeti Önkormányzati Közösségének Tanácsa, melyen Kovács Attila történész, az MTA köztestületének külső tagja ismertette a Domonkosfáról készülő háromrészes monográfia tartalmát. [...] Olyan gazdag és értékes tanulmány készült el Domonkosfáról, amely országos szinten is kiemelkedő egy település történetének feldolgozása tekintetében – mondta. Mivel a könyv terjedelme jelentős, ezért három részre bontva fog megjelenni, de egy cím alatt: Domonkosfa. Az első, fényképes részt, amely a sali Krenn Mark gyűjtése alapján készült el, még idén megkapják a domonkosfai háztartások. A második két kötet (500–500 oldal) a tudományos rész lesz, benne magyarországi és szlovéniai szakemberek kutatásaival, s a középkortól, az első írásos emlékektől egészen napjainkig dolgozza fel a falu történetét. Ez a rész két nyelven két külön kötetben jelenik meg...” Forrás: Nepujtag.net: [teljes cikk >](#)

Podcast: Végre színpadon Don Quijote kalandjai

Két év elhalasztás, valamint több hetes munka és készülődés után a LeSzSz Társulat hatfős csapata végre ismét színpadra léphetett, szombaton este ugyanis a megtelt lendvai Színház- és Hangversenyteremben előadták a Don Quijote kalandjai című színdarabot. A kétrészes „kaland-túrát” Miguel de Cervantes regénye nyomán Regős János írta és rendezte...” Forrás: Nepujtag.net: [teljes cikk >](#) [teljes cikk 2 >](#) [teljes cikk 3 >](#)

Kötet: Egy szerelem száz arca

Megjelent Szomi Béla negyedik verseskötete, a „Egy szerelem száz arca” című kötetet a hétfőn mutatták be a lendvai könyvtár olvasótermében. A szerzővel Robert Titan Felix szerkesztő és író, valamint Boris Čibej újságíró beszélgetett. [...] Szomi Béla új verseskötete inspiráló olvasmány, még akkor is, ha tematikus alapozása meglehetősen egyrétegű – mondta Robert Titan Felix, a

kötet recenzense. Hozzátette, a költő „csak” a szerelemről írt könyvet, benne az olvasó elé tárja saját magát és szerelmét, illetve szerelmeit, ami a végén többrétegűvé és színesebbé változtatja a könyvet. A kötet száz verse több ciklusra oszlik, amelyekben felismerhetők a szerelem különböző arcai: rajongás, hiány, elköteleződés, stabilitás, együtt maradás, csalódás...” Forrás: Nepujstag.net: [teljes cikk >](#)

Vándorkiállítás: Zsidó könyvek gazdag gyűjteménye

Az Európai Zsidó Kultúra Napja alkalmából a Muraszombati Területi és Tanulmányi Könyvtár előcsarnokában megnyitották a háború előtti muravidéki zsidó közösség könyvörökségéről (elsősorban ima- és egyéb vallási könyvekről) szóló vándorkiállítást. A tablók a könyvek mellett a könyvtulajdonosok élettörténetébe is betekintést nyújtanak. A kiállításról Kutin Maja hebraista és Hajdinjak Boris, a Maribori Zsinagóga és Zsidó Kulturális Emlékközpont igazgatója szólt. [...] Az újonnan létrehozott zsidó gyűjtemény, amely a Muraszombati Zsidó Emlékút részévé vált, 99 értékes, 1779 és 1942 között megjelent könyvet tartalmaz. [...] Múlt pénteken az Európai Zsidó Kultúra Napja alkalmából a Muraszombati Területi és Tanulmányi Könyvtárban Süc Dejan történész és családfakutató előadást tartott „Grünbaum Márk muraszombati nyomdász élettörténete” címmel. Az előadás, amely mellett kiállítás is nyílt, a 19. század végi muravidéki kulturális élet egyik legjelentősebb személyének családi történetébe nyújtott betekintést...” Forrás: Nepujstag.net: [teljes cikk >](#) [teljes cikk 2 >](#)

Heiner Géza lelkész méltó síremléket kapott

Vasárnap a hodosi evangélikus templomban megemlékező istentiszteletet tartottak Heiner Géza (1886–1950), a falu egykori lelkészének emlékére. Az ünnepi szertartás végén megkoszorúzták az ótemetőben található felújított síremléket. Heiner Géza a hodosi és a környékbeli hívők lelki és testi gyógyítója is volt. A 20. század elején került Hodosra, negyven éven át szolgált a gyülekezetet és gyámolította a népet...” Forrás: Nepujstag.net: [teljes cikk >](#)

Múltidéző: 1922 szeptembere - Elodázták a hovatartozásra vonatkozó döntést

Magyarország felvétele a Népszövetségbe Közép-Európa és a tágabb földrajzi térség egyik fontosabb politikai kérdése volt 1922 szeptemberében. [...] A Népszövetség tanácsának szeptember 9-ei genfi ülésén a magyar–jugoszláv határmegállapító bizottságnak a javaslatát is tárgyalásra tűzték, amely 27 muravidéki település Magyarországnak való visszaadását tartalmazta. Amint már korábbi írásainkban ismertettük, a visszaadásra javasolt települések zömének a lakossága túlnyomórészt magyar volt. Így volt a Hodostól Pincéig terjedő közvetlen határ menti sávban, Alsólendva várossal együtt, azonban a javaslat néhány szlovén többségű falura is kiterjedt...” Forrás: Nepujstag.net: [teljes cikk >](#)

HORVÁTORSZÁG

Magyar részvétel a nemzeti kisebbségekről szóló konferencián

A zágrábi Prosvjeta Szerb Kultúregyesület, valamint a Délkelet-Európai Együttműködésért Akadémiai Hálózat múlt hétvégén első alkalommal rendezett nyári szabadegyetemet Poreč városában. A tanácskozáson elsősorban a horvátországi szerb, valamint a szerbiai horvát kisebbség jogait érintő kérdésekkel foglalkoztak, de valamennyi horvátországi nemzeti közösség soraiból vártak a multikulturalizmus jelensége iránt érdeklődő egyetemi hallgatókat a programra. A horvátországi magyarságot, valamint a Horvátországi Magyarok Demokratikus Közösségét Szuk Dóra mesterszakos hallgató képviselte, aki jelenleg Dubrovnikban él...” Forrás: Kepesujstag.com: [teljes cikk >](#)

Videó: A HMDK megtartotta hatodik szórványkonferenciáját Omišban

A szórványban működő magyar egyesületek és önkormányzatok képviselői kicserélték tapasztalataikat, valamint a horvátországi magyarságot érintő aktuális kérdéseket vitatták meg az omiši konferencián. Ez sorrendben már a hatodik volt, az előzőekre is a közkedvelt tengerparti településen került sor. Az idei tanácskozáson a szórványban működő HMDK-tagszervezetek vezetői és az országos magyar szervezet munkatársai vettek részt...” Forrás: Kepesujstag.com: [teljes cikk >](#)

Videó: Megtartották a 23. Eszéki Magyar Napot

Az eszék-rétfalusi Népkör Magyar Kultúregyesület 23. alkalommal rendezte meg az Eszéki Magyar Napot, amelyre idén is a város főterén került sor. A kiállítóstandoknál magyaros finomságokat és kézműves termékeket árusítottak, a színpadon pedig népi táncsoportok váltották egymást...” Forrás: Kepesujstag.com: [teljes cikk >](#) [teljes cikk 2 >](#)

Videó: Baranyai, zágrábi és tengerparti festők közös kiállítása Splitben

A HMDK Split-dalmát megyei egyesülete a spliti magyar kultúrnapok keretében képzőművészeti kiállítást rendezett rijekai és pélmonostori egyesületeink festőszakköreinek a részvételével. A kiállítást Tripolszki Anikó, spliti egyesületünk elnök asszonya,

Horvát Adrián, a pélmonostori festőszekció vezetője, valamint Rožić Lahorka akadémiai festő, a zágrábi Ady Endre Kultúrkör tagja nyitották meg. [...] Azokat az olajfestményeket állítottuk ki Splitben, amelyeket a legutóbbi alkotótáborunkban készítették drávaszögi és vajdasági amatőr, illetve hivatásos művészek, valamennyi alkotás témája a baranyai táj. Egyesületünk munkái között kaptak helyet fémszobraim is – nyilatkozta lapunknak Horvát Adrián, hozzátéve, útjukat a zágrábi Kisebbségi Tanács támogatta...”
Forrás: Kapesujsag.com: [teljes cikk > teljes cikk 2 >](#)

SZLOVÁKIA/FELVIDÉK

Szlovák Rektori Konferencia: összeomlás fenyegeti a felsőoktatási intézményeket

A Szlovák Rektori Konferencia (SRK) szerint a szlovákiai felsőoktatási intézményeket összeomlás fenyegeti. Ezért arra szólítja fel a kormányt, hogy fordítsa vissza a finanszírozásukkal kapcsolatos negatív tendenciát, illetve kompenzálja az energiaválság okozta kiesést. Ha ez nem történik meg, november 17-én megszűnik a tanítás a felsőoktatási intézményekben. [...] A Szlovákiai Főiskolai Karok Dékánjainak Klubja támogatja a Szlovák Rektori Konferencia (SRK) nyilatkozatát, amelyben a szlovákiai felsőoktatási intézmények összeomlását próbálja megakadályozni. [...] Juhász György, a komáromi Selye János Egyetem (SJE) rektora bízik benne, hogy a felsőoktatási intézmények bezárására végül nem kerül sor...” Forrás: Bumm.sk: [teljes cikk > teljes cikk 2 > teljes cikk 3 >](#)

Bosits kontra Szlovákia: Szlovákia bíróságai végrehajtották a strasbourgi döntést

2020. május 19-én a strasbourgi Emberi Jogok Európai Bírósága elmarasztalta Szlovákiát a Bosits kontra Szlovákia ügyben. A szlovák állam azonban a döntés után sem adta fel a küzdelmet a szlovák bíróságokon. Továbbra is ragaszkodott ahhoz, hogy az állam a jogos tulajdonosa az erdőnek és nem a tulajdoni lapon vezetett Bosits és társai. A bíróságok előtt az ügy 2022. szeptember 6-án, másodszor is jogerősen lezárult, mégpedig Bosits és társai javára. [...] Az ügy 2009-ben indult Bosits és társai ellen a Bártfai Járásbíróságon a szlovák állam keresete alapján. Azt állították, hogy az érintett erdő jogos tulajdonosa a szlovák állam. Bosits és társai az állam szerint nem lehetnek a jogos tulajdonosok, hiszen az állam a Beneš-dekrétumok alapján 1946-ban elkobozta a felmenőiktől az érintett erdőterületet. Ennek egyetlen oka az volt, hogy a felmenők magyar nemzetiségűek voltak...” Forrás: Felvidek.ma: [teljes cikk >](#)

Tanévnyitót tartottak a Selye János Egyetemen

Ünnepélyes tanévnyitót tartott szeptember 16-án a Selye János Egyetem, az a felsőoktatási intézmény, ami a legnagyobb számú magyar pedagógust, közgazdászt és informatikust adja a felvidéki munkaerőpiacnak. Megnyitó beszédében Juhász György rektor, az elmúlt év történéseiről szólt. A szlovákiai magyar egyetem szakmai sikereken túl korszerűsítette a sportközpont fűtésrendszerét, a Tanárképző Karon kiépítették a tűzvédelmi szempontból fontos és előírt tűzlépcsőt, a Konferencia-központban modernizálták az IKT eszközöket és a számítógépes tantermet. Legnagyobb mértékű beruházás a kollégium hőszigetelése volt. [...] A továbbiakban megtudhatták a hallgatók, hogy a 2022/2023-as akadémiai évben összesen 1855-en iratkoztak be a Selye János Egyetemre...”
Forrás: Bumm.sk: [teljes cikk >](#)

Egy új felmérés felfedte a szlováknyelv-oktatás számos hiányosságát

Néhány éven belül elfogyhatnak a szlovák szakos pedagógusok a magyar alapiskolákból – egyebek mellett ennek reális veszélyére is rávilágított egy felmérés, mely a Szlovákiai Magyar Pedagógusok Szövetségének égisze alatt készült. Az adatok alapján a pedagógusok nagy része még mindig frontálisan, nem pedig kommunikációalapúan közelít a szlováknyelv-oktatáshoz. [...] 2021-ben döntés született arról, hogy kérdőív segítségével felmérést készítenek a szlovák nyelv és szlovák irodalom oktatását illetően. Ez tavaly novemberben elektronikus formában megvalósult. Valamennyi magyar, illetve kétnyelvű iskola vezetőjéhez és a szakos tanárokhoz is eljuttatták a kérdőívet... [...] A Szlovákiában működő 214 magyar tanítási nyelvű alapiskola közül 87 kisiskola, 127 pedig teljes szervezettségű alapiskola. Vagyis a magyar iskolák 2/3-a alsó tagozatos iskola, melyek közül nem egy 2-10 gyermekkel működik. [...] A felmérésbe 101 iskolaigazgató kapcsolódott be. [...] Az oktatási törvény értelmében szeptembertől kötelezően idegen nyelvként, pontosabban az idegen nyelv módszereivel kell oktatni a szlovákokat a magyar iskolákban. A komáromi Eötvös Utcai Alapiskolában már három éve stratégiát váltottak: játékosan és a kommunikációra fókuszálva oktatják a szlovákokat...” Forrás: Napunk.sk: [teljes cikk > teljes cikk 2 >](#)

Beszámoló: A Jókai Színház legújabb nagyszínpadi bemutatójáról

Bátor döntés volt a Komáromi Jókai Színház részéről, hogy a szlovákiai magyar közeghez igazítva színpadra állította Schwechtje Mihály Az örökség című, rendkívül kényes társadalmi-szociális problémákat feszegető kortárs darabját. A színművet, amely 2020-

ban elnyerte a Legjobb magyar dráma díját, még tavaly ősszel mutatták be a Benkő Géza Stúdiószínpadon. Mivel a járványhelyzet és a lezárások miatt nagyon kevesen láthatták, most ennek a darabnak a nagyszínpadra alkalmazott változatával indította a színház a jubileumi évadot. [...] A gyermekkereskedelem gyakorlata széles körben ismert, de szemet hunynak felette nemcsak a falu „Koreán” kívüli lakói (a falusiak Koreának csúfolják a telepét), hanem hatóságai is, sőt a polgármester (Fabó Tibor), a helyi rendőr (Matusek Attila), a gyámügyes és még néhányan feltehetőleg hasznos is húznak ebből a bizniszből...” Forrás: Napunk.sk: [teljes cikk >](#)

Nagyszabású produkció lesz a tornaljai robbantóról szóló film, rövidesen indul a forgatás

Rövidesen kezdődik a Hancsovszky Béláról szóló, játékfilmes elemekkel dúsított investigatív dokumentumfilm forgatása. A film cselekményének helyszíne a gömöri kisváros, Tornalja, amelynek csendőrörsét robbanás rázta meg 1945 nyarán, nem sokkal az első magyarellenes intézkedések bejelentése után. [...] Laczkó Sándor rendezőt faggattuk arról, hol tartanak a részben közösségi finanszírozásból megvalósuló film előkészületei. A forgatási helyszín nem kizárólag Tornalja lesz, az egész déli régióban készülnek majd felvételek, egy-két jelenetet Magyarországon fognak felvenni. A film elkészítésének költségeit a Fórum Kisebbségkutató Intézet négy forrásból fedezi: részben önerőből, emellett sikerült szponzorokat is szereznük, valamint sikeresen pályáztak a Kisebbségi Kulturális Alapnál is...” Forrás: Napunk.sk: [teljes cikk >](#)

Könyvtári brigádnapló, avagy Zétényből jelentjük

2020 májusában a kultúrház leégésével megsemmisült a Zétényi Községi Könyvtár teljes állománya. A Szlovákiai Magyar Könyvtárosok Egyesülete (SZMKE) Kecskés Ildikó elnök szervezésével július 1-től határon átívelő gyűjtést szervezett, amelynek eredménye egy 9000 példányt számláló könyvadomány lett. Szeptember 13-15-én a Szlovákiai Magyar Könyvtárosok Egyesületének három tagja a helyszínre utazott, hogy az összegyűlt könyvállományt tematikailag osztályozza, s módszertani segítséget nyújtson a helybelieknek...” Forrás: Felvidek.ma: [teljes cikk >](#)

Cikksorozat: Hétköznapi hősök az Ipoly mentén

Ismerd meg kistérségedet! – önkéntes kalandozásaimat fogom papírra vetni az elkövetkező napokban. Mindazokat a szerzett tapasztalatokat és tanulságokat, amelyeket szereztem, a lehető legrészletesebben fogjuk a nyilvánosság elé tárni a riportalanyaimmal. Egy közösség működésének első és egyben legelső intézményesített formái a helyi óvodák és kisiskolák, amelyek sok esetben a lehetetlent követik el, hogy fennmaradjanak. [...] Az első magyar kisiskola az Ipoly mentén, a Losonci járásban Rapp község. [...] Hozzá kell tenni, hogy az összlakosság kb 35%-a túlnyomó többségben a magyar anyanyelvű cigány, de a 2021-es népszámláláson, valamilyen rejtélyes oknál fogva szlováknak vallották magukat. [...] Fülek és Losonc között fekszik félúton Fülekkovácsi. [...] Érdekes státusa van az iskolának, mert de jure szlovák és magyar tanítási nyelvű az iskola, de facto a szlovák iskola nem működik évek óta a látogatottság folyamatos csökkenése miatt. [...] Galsán a magyar osztályban éppen szlovákóra van, amelyet a szlovák osztály szlovák származású tanító nénije tanít és ez így nagyon jó, mert a gyerekeknek nincs „magyar kiskapu” a konverzáció alatt, sokkal gyorsabban tanulnak meg így szlovákul...” Forrás: Felvidek.ma: [teljes cikk >](#) [teljes cikk 2 >](#) [teljes cikk 3 >](#) [teljes cikk 4 >](#)

Kiállítás Fábry Zoltánról Rozsnyón

Ma (csütörtök) délután 16 órakor nyitják meg a Vox Humana című kiállítást a Rozsnyói Bányászati Múzeum Galériájában, amely a hazai magyar irodalom fontos egyéniségét, Fábry Zoltánt mutatja be, és amely születésének idei évfordulóját ünnepli...” Forrás: Ujszo.com: [teljes cikk >](#)

Felújított katonasírok az ipolysági temetőben

Az Ipolyság térségében vívott harcok következtében elesett magyar és csehszlovák katonák a helyi temetőben nyertek végső nyughelyet. A megjelentek 52 magyar hősi halott felújított sírjánál hajtottak fejet. A parcella felújítása a Honvédelmi Minisztérium Hadtörténelmi Múzeumának és Ipolyság város önkormányzatának közös támogatásából, valamint a Memoriae Patrum Honismereti Társulás közreműködésével valósult meg. [...] Ipolyság határában 1919. május 31-étől folytak határharcok az akkori cseh erők és a magyar Tanácsköztársaság hadereje között...” Forrás: Ma7.sk: [teljes cikk >](#)

Lapszemle: Megjelent a Carissimi 2022/3. száma

Szászi Zoltán Kellene annyi minden... címmel írt vezércikket. Dunkel N. Norbert A gyógypedagógiáról filozófiai síkon elmélkedik. Értelmi fogyatékos – érzelmi milliomos című dolgozatának első része olvasható mostani számunkban. „Mennyire érthető a múzeum

az információ megértéséhez magas támogatást igénylő emberek számára?” – teszi fel a kérdést Horváth Péter László, aki a Múzeum mindenkinek! Múzeum mindenkinek? című írásában magyar, osztrák és német példákon mutatja be, hogyan teszik az egyes országokban könnyen érthetővé a múzeumokat. „A gyógyító munkához mindenképpen kell remény, kitartás, meggyőződés, hogy mindig van értelme” – állítja Arckép című rovatunkban Lukáč Anna komáromi gyógypedagógus...” Forrás: Felvidek.ma: [teljes cikk >](#)

Zarándoknap az Esterházy János Zarándokközpontban

A hűvös felhős őszi időjárás ellenére szeptember 17-én több százan zarándokoltak Esterházy János mártírpolitikus sírjához a zaboraljai Alsóbodokra. Esterházy János gróf, felvidéki mártírpolitikus hamvainak öt évvel ezelőtti végső nyugalomra helyezése óta a zarándokközpont évente fogadja a felvidéki, magyarhoni és környező országok zarándokait, akik Esterházy Jánosnak akarják megadni a tiszteletet. Az idei zarándoknap védnöke Mons. Ďurčo Zoltán, a Nyitrai Egyházmegye püspöki helynöke volt. [...] A kétnapos lelki program kimagaslóan ünnepélyes pillanata volt az Esterházy János-emlékérem átadása, hiszen a díjazottak önzetlen munkássága mindenki számára jelzőfényként szolgál. Az érmelet ifj. Csámpai Ottó, a Zarándokközpont igazgatója és Paulisz Marián, Alsóbodok polgármestere adta át. Az első díjazott az Alsóbodoki Asszonykórus volt, érdemeiket Bárdos Gyula, a CSEMADOK elnöke méltatta. [...] Megköszönte az asszonykórus 50 éves tevékenységét, az egyéni és kollektív helytállást. [...] A második díjazott ft. Ludovít Paulíny atya volt Nyitraújlakról...” Forrás: Felvidek.ma: [teljes cikk >](#) [teljes cikk 2 >](#)

Átadták a Madách-díjakat Pozsonyban

Hétfőn a pozsonyi Zichy-palotában átadták az Irodalmi Alap (Literárny fond) díjait a tavalyi év legjobb irodalmi teljesítményeiért, illetve fordításkötetért. Mivel a kulturális minisztérium megszünteti a szerintük rosszul működő Irodalmi Alapot, az 1967 óta létező Madách-díjat is vélhetően utoljára ítélték oda. [...] A díjat eredeti szépirodalom kategóriában Németh Zoltán Tektonika (Kalligram, 2021) című verseskötete, műfordítás kategóriában pedig Mészáros Tünde Katarína Kucbelová Főkötő (Phoenix Library, 2021) című regényének fordítása kapta. Szalay Zoltán Senki háza (Kalligram) című elbeszéléskötete és Mészáros András, az MTA külső tagjának Nem alszom... (Phoenix Library) című önéletrajza részesült Madách-nívódíjban. [...] Idén összesen 17 kötetet neveztek be a hazai magyar kiadók Madách-díjra...” Forrás: Ujszo.com: [teljes cikk >](#)

Múltidéző: A többes nemzeti identitás jelensége a 19. századi Magyarországon

Mikszáth Kálmán a Prakovszky, a siket kovács című kisregényének egyik jelenetében hangzik el az a sokat emlegetett mondat az egyik szereplőről, hogy „éppen olyan jóra való magyar ember volna, mint mi, ha tótul tudna.” Mikszáth oximoronba csomagolt iróniája a többes nemzeti identitás jelenségére mutat rá a 19. századi Magyarországon. A plurális nemzeti identitás (vagyis amikor ugyanaz a személy hol ilyen, hol olyan nemzetiségűnek határozta meg magát) ugyanakkor már a kortársak számára is sokszor egy misztikusnak tűnő, ellentmondásos, nehezen érthető volt. [...] Pedig nagyon sokszor jól beazonosítható, racionális döntések álltak az ilyen keszkekuszának tűnő identitások mögött, amelyeknek a legtöbbször megvolt a maguk belső logikája. Ahhoz, hogy ezt a jelenséget megérthessük, [...] érdemes egy olyan családdal, a Szeberényiekkal megismerkednünk, [...] akik vargabetűket írtak le a két identitás közti senkiföldjén...” Forrás: Napunk.sk: [teljes cikk >](#)